

120 năm

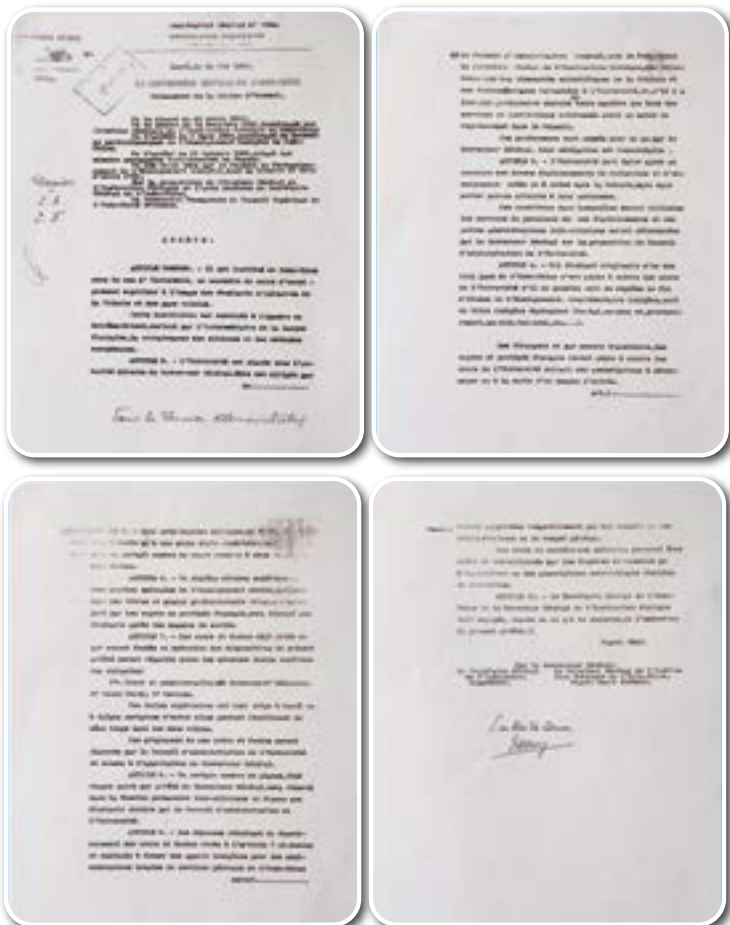
Dòng chảy
lịch sử



1906

Ngày 16/5/1906, Toàn quyền Pháp tại Đông Dương Paul Beau đã ký Sắc lệnh 1514a về việc thành lập Đại học Đông Dương, đặt trụ sở tại phố Boulevard Bobillot (nay là số 19 phố Lê Thánh Tông, phường Cửa Nam, thành phố Hà Nội).

Đó là thiết chế đại học hiện đại đầu tiên ở Việt Nam. Người Pháp thành lập Đại học Đông Dương trước tiên nhằm mục đích xây dựng một cơ sở giáo dục bậc cao phục vụ nhu cầu đào tạo một đội ngũ trí thức bản địa có thể tham gia vào bộ máy cai trị của họ. Nhưng ở một nghĩa rộng hơn, xây dựng Đại học Đông Dương còn có ý nghĩa khai hóa, nâng cao trình độ của xứ Đông Dương thuộc Pháp.



Sắc lệnh 1514a về việc thành lập Đại học Đông Dương, đặt trụ sở tại phố Boulevard Bobillot (nay là số 19 phố Lê Thánh Tông, phường Cửa Nam, thành phố Hà Nội)



Tổng Bí thư Trường Chinh (ngoài cùng bên trái)



Đại tướng Võ Nguyên Giáp

Một đóng góp khác không thể không nhắc đến của Đại học Đông Dương đó là từ đây có những cá nhân xuất sắc có đóng góp lớn cho Cách mạng Việt Nam như: Đồng chí Đặng Xuân Khu (tức Tổng Bí thư Trường Chinh), đã từng là sinh viên của Trường Thương mại thuộc Đại học Đông Dương, sau này thành Tổng Bí thư của Đảng; Khóa I (5/1941 - 2/1951), khóa II (2/1951 - 10/1956); Đại tướng Võ Nguyên Giáp - sinh viên Khoa Luật - Đại học Đông Dương, sau này trở thành Đại tướng Tổng tư lệnh của Quân đội Nhân dân Việt Nam... Truyền thống này lại được tiếp nối bởi các thế hệ sau đó. Trong kháng chiến chống Pháp, sinh viên ngành Y - Dược di tản vào chiến khu có đóng góp rất lớn cho kháng chiến.

Với tất cả những ý nghĩa đó, Đại học Đông Dương được coi là sự khởi đầu của giáo dục hiện đại Việt Nam, xứng đáng là mốc son trong quá trình phát triển của giáo dục Việt Nam.



1945



Trên cơ sở Đại học Đông Dương, Trường Đại học Quốc gia Việt Nam được thành lập, khai giảng khoá đầu tiên vào ngày 15/11/1945 dưới sự chủ tọa của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đây là trường đại học đa ngành, đa lĩnh vực đầu tiên được thành lập dưới chính thể Việt Nam Dân chủ Cộng hoà.

Cuối năm 1945, sau khi nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà ra đời trong bối cảnh bộn bề khó khăn, ngổn ngang trăm công nghìn việc, thì Hồ Chủ tịch vẫn dành thời gian đến thăm và dự lễ khai giảng của Đại học Quốc gia Việt Nam. Đây là một sự kiện có ý nghĩa đặc biệt quan trọng không chỉ với Đại học Quốc gia mà còn đối với sự nghiệp cách mạng và dân tộc. Việc vị Chủ tịch của Chính quyền Cách mạng đến chủ trì lễ phát bằng tốt nghiệp cho những người được đại học của Pháp đào tạo là sự công nhận những đóng góp, giá trị và những ảnh hưởng mà Đại học Đông Dương mang lại. Đó là ý nghĩa rất đáng trân trọng.

Đại học Đông Dương là nơi hội tụ nhiều nhà khoa học nổi tiếng đến giảng dạy và nghiên cứu như bác sỹ Alexandre Yersin, một chuyên gia nổi tiếng về bệnh dịch học với những công trình khoa học đạt tầm vóc thế giới. Từ đây đã xây dựng nên rất nhiều lĩnh vực học thuật hiện đại cho Việt Nam như Y, Dược, Mỹ thuật, Luật... Chẳng hạn ngành Y ở Việt Nam có tiếng vang trong giới y học thế giới với những tên tuổi như Tôn Thất Tùng. Các trường phái hội họa Việt Nam với những tên tuổi lớn như Nguyễn Gia Trí, Bùi Xuân Phái, Tô Ngọc Vân...

Những ngành nghề này có đóng góp lớn vào việc xây dựng nhiều lĩnh vực nghiên cứu rộng lớn, phong phú ở Việt Nam sau này.



Trong buổi lễ, GS. Nguyễn Văn Huyền đã thay mặt toàn Ban Đại học phát biểu, lúc đó ông là Tổng giám đốc Nha đại học vụ, một chức vụ có thể xem tương đương với chức vụ Giám đốc Đại học Đông Dương thời Pháp thuộc (Recteur d' Université).

1956



Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội, năm 1959.

Theo Quyết định số 2183/TC ngày 04/6/1956 của Chính phủ, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội và Trường Đại học Sư phạm Hà Nội được thành lập.

Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội trực tiếp kế thừa truyền thống và cơ sở vật chất, kỹ thuật của Đại học Đông Dương (1906), Trường Đại học Quốc gia Việt Nam (1945) và Trường Khoa học Cơ bản (1951).



Đại tướng Võ Nguyên Giáp về thăm Trường trong Lễ kỷ niệm 25 năm Thành lập (1981).



GS. Ngụy Như Kon Tum - Hiệu trưởng đầu tiên của Trường Đại học Tổng hợp cùng sinh viên chào đón Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm Trường.

Năm 1976, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội kỷ niệm 20 năm thành lập. Qua 20 năm xây dựng và phát triển, Trường đã vượt qua nhiều khó khăn thử thách để không ngừng vươn lên cả về quy mô và chất lượng. Với uy tín khoa học của mình, Trường đã mở rộng quan hệ hợp tác với nhiều cơ sở đào tạo danh tiếng trên thế giới: Đại học Tổng hợp Lomonosov, Novosibirsk (Liên Xô), Humboldt (Đức), Lodz (Ba Lan), Amsterdam (Hà Lan), Paris Sud VII (Pháp),... Việc mở rộng hợp tác quốc tế đã cho phép Nhà trường có điều kiện trao đổi, hợp tác nghiên cứu, đào tạo với các nước có trình độ khoa học tiên tiến, đồng thời tranh thủ được sự giúp đỡ về cơ sở vật chất, kỹ thuật của bạn bè quốc tế.

Những năm đầu thập kỷ 80 của thế kỷ trước, trong bối cảnh khó khăn chung của cả nước, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội đứng trước những thách thức vô cùng to lớn, đặc biệt là trong đời sống của cán bộ, sinh viên Nhà trường. Ngay trong những năm tháng khó khăn ấy, học sinh khối THPT Chuyên Toán vẫn mang về những giải quốc gia, quốc tế cao nhất.

Có thể nói trong 10 năm từ 1975 đến 1985, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội đã đứng trước những thử thách và khó khăn vô cùng to lớn. Nhưng bằng sự nỗ lực không ngừng của toàn thể cán bộ, sinh viên, Trường đã vượt qua khó khăn khẳng định vai trò tiên phong, sứ mệnh của cánh chim đầu đàn trong nền giáo dục đại học Việt Nam, xứng đáng với sự kỳ vọng của đất nước.



Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là cựu sinh viên Khoa Ngữ Văn, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội (người đứng thứ hai từ trái sang, Kỳ túc xá Mỹ Trì, tháng 2/1965).

Năm 1965, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội sau 9 năm thành lập đang đi vào giai đoạn phát triển, khắp nơi thi đua giảng dạy, học tập vì miền Nam ruột thịt, nhưng thực hiện chủ trương và theo quyết định của Nhà nước, Trường đã sơ tán lên huyện Đại Từ, tỉnh Bắc Thái (nay là tỉnh Thái Nguyên). Khối Hiệu bộ và các Khoa Toán, Lý, Hóa ở xã Văn Yên; Khoa Sinh vật ở xã Ký Phú; Khoa Văn và Khoa Sử ở xã Vạn Thọ.

Hầu hết cán bộ và sinh viên đều ở nhờ nhà dân, chỉ nơi nào dân quá thưa mới phải làm nhà ở. Mỗi Khoa xây dựng: một nhà làm việc của Ban Chủ nhiệm Khoa và văn phòng; một nhà làm phòng họp, đồng thời làm nơi sinh hoạt chung của Khoa; một thư viện và bên cạnh là phòng đọc. Mỗi lớp sinh viên xây dựng một nhà ăn có bếp nấu bên cạnh và một lớp học. Tất cả các nhà đều lợp bằng tranh nứa, che bằng phen đan. Bàn học, ghế ngồi đều tự tạo bằng cách cắm cọc xuống đất làm chân, đặt 5 cây luống làm mặt bàn, 3 cây luống làm mặt ghế.



Thầy và trò trường Đại học Tổng hợp Hà Nội trong thời gian sơ tán lên huyện Đại Từ, tỉnh Bắc Thái. Lãnh đạo nhà trường phân các khoa về các xã Văn Yên, Ký Phú, Vạn Thọ, Lục Ba.



Trong điều kiện khó khăn tại các khu sơ tán cán bộ và sinh viên Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội vẫn miệt mài học tập và nghiên cứu khoa học.



1



2



3



4

Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội cùng với Trường Đại học Sư phạm Ngoại ngữ đã trở thành con chim đầu đàn trong giáo dục Việt Nam, giảng dạy tất cả các môn khoa học cơ bản, cung cấp nhân lực cho nhiều trường đại học, viện nghiên cứu và các tổ chức khoa học giáo dục khác.

Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ trước Đảng và Nhà nước trong việc phát huy vai trò và trách nhiệm của một trường đại học khoa học cơ bản đầu đàn, góp phần tích cực vào việc xây dựng và phát triển hệ thống giáo dục đại học nước nhà nói chung, và nền giáo dục đại học ở các tỉnh phía Nam sau ngày đất nước được hoàn toàn giải phóng nói riêng.

- 1 Tổng Bí thư Đỗ Mười chúc mừng nhà giáo nhân dân Vũ Đình Liên (nguyên Chủ nhiệm Khoa Tiếng Pháp), năm 1991.
- 2 GS. Ngụy Như Kon Tum - Hiệu trưởng đầu tiên của Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội thăm khu nhà ăn tại nơi sơ tán.
- 3 GS. Phan Huy Lê (thứ hai từ trái sang), GS. Trần Văn Giàu (giữa), GS. Hà Văn Tấn (người ngồi bên phải) và các cán bộ giảng dạy Tổ Lịch sử Việt Nam hiện đại - Trường ĐH Tổng hợp Hà Nội, năm 1960.
- 4 Bộ trưởng Bộ Giáo dục Nguyễn Thị Bình và Bộ trưởng biệt phái Cộng hòa Pháp Crit-Tia Nu Xi cắt băng khánh thành công trình Khoa tiếng Pháp, ngày 19/4/1984.

1993 đến nay

Với tầm nhìn chiến lược, Đảng và Nhà nước ta đã xác định giáo dục và khoa học - công nghệ là quốc sách hàng đầu. Theo phương châm đó, Hội nghị lần thứ tư Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (khóa VII) đã ra Nghị quyết, trong đó chỉ rõ nhiệm vụ "xây dựng một số trường đại học trọng điểm quốc gia" để làm đầu tàu và nòng cốt cho giáo dục đại học nước nhà. ĐHQGHN được thành lập với vai trò và sứ mệnh đó.

Ngày 10/12/1993, Thủ tướng Chính phủ ký Nghị định số 97/CP thành lập ĐHQGHN trên cơ sở tổ chức, sắp xếp lại 3 trường đại học lớn ở Hà Nội: Trường ĐH Tổng hợp Hà Nội, Trường ĐH Sư phạm Hà Nội I* và Trường ĐH Sư phạm Ngoại ngữ Hà Nội.

*Năm 1999, theo Quyết định số 201/QĐ-TTg, Trường ĐH Sư phạm Hà Nội tách khỏi ĐHQGHN.



Nghị định 97/CP ngày 10/12/1993 về việc thành lập ĐHQGHN.



- 1 Thủ tướng Võ Văn Kiệt thăm khảo sát khuôn viên ĐHQGHN năm 2000.
- 2 Bản phác thảo con dấu hình quốc huy của ĐHQGHN do GS.VS Nguyễn Văn Đạo phác thảo.
- 3 Lễ ra mắt Ban Giám đốc đầu tiên của ĐHQGHN. Giám đốc Nguyễn Văn Đạo (thứ hai từ trái sang); các Phó Giám đốc: Đào Trọng Thi, Nguyễn Đức Chính, Nguyễn Đình Vỹ.



ĐHQGHN hoạt động theo Quy chế về Tổ chức và hoạt động do Thủ tướng Chính phủ ban hành theo Quyết định số 477/QĐ-TTg ngày 05/9/1994.

Mô hình tổ chức, cơ chế hoạt động đặc biệt với quyền chủ động cao của ĐHQG tiếp tục được hoàn thiện, tăng cường bởi Luật Giáo dục đại học. Năm 2012, các đại học quốc gia lần đầu tiên được đưa vào Luật Giáo dục Đại học tạo điều kiện thuận lợi hơn nữa cho hai ĐHQG phát triển. Luật Giáo dục Đại học năm 2012 dành trọn Điều 8 quy định riêng về ĐHQG, theo đó ĐHQG có quyền chủ động cao trong các hoạt động về đào tạo, nghiên cứu khoa học, tài chính, quan hệ quốc tế và tổ chức bộ máy, nhân sự.



1



2



3



4

Đô thị đại học đầu tiên của Việt Nam tại Hòa Lạc ngày nay mang dấu ấn của nhiều thế hệ lãnh đạo Đảng, Nhà nước và Chính phủ. Thủ tướng Võ Văn Kiệt đã trực tiếp đi thị sát các địa điểm có thể xây dựng ĐHQGHN. Sau nhiều ngày suy tính về tương lai của một đại học lớn, Thủ tướng và Chính phủ quyết định dành cho ĐHQGHN một khu đất đẹp, rộng hơn 1.000 hecta tại Hòa Lạc.

- 1 Ngày 15/5/2006, ĐHQGHN đã trang trọng tổ chức lễ kỷ niệm 100 năm ngày thành lập Đại học Đông Dương, tiền thân của ĐHQGHN (16/05/1906 - 16/05/2006) và đón nhận Huân chương Sao vàng.
- 2 Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng dự Lễ kỷ niệm 20 năm ngày Chính phủ ban hành Nghị định về ĐHQGHN, năm 2013.
- 3 Giám đốc ĐHQGHN Mai Trọng Nhuận trao bằng Tiến sĩ Danh dự của ĐHQGHN cho GS. Ngô Bảo Châu, năm 2011.
- 4 Trong khuôn khổ chuyến thăm cấp Nhà nước đến Việt Nam của Tổng thống Pháp Francois Hollande sáng ngày 06/9/2016, Giám đốc ĐHQGHN Nguyễn Kim Sơn và Giám đốc ĐH Bách khoa Paris, Thượng tướng Yves Demay đã ký Thỏa thuận hợp tác giữa ĐHQGHN và ĐH Bách khoa Paris.
- 5 Thủ tướng Võ Văn Kiệt và các Phó Thủ tướng Nguyễn Khánh, Phan Văn Khải và Trần Đức Lương tại buổi làm việc về quy hoạch ĐHQGHN và các vùng phụ cận, năm 1994.
- 6 Thủ tướng Phan Văn Khải dự lễ và phát lệnh khởi công xây dựng ĐHQGHN tại Hòa Lạc, năm 2003.



5



6

Ngày 23/10/2022, ĐHQGHN đã tổ chức Lễ khai giảng đầu tiên tại Khu đô thị ĐHQGHN Hòa Lạc. Đây là sự kiện mang ý nghĩa lịch sử đối với thầy và trò ĐHQGHN, đặc biệt là 1.500 sinh viên khóa QH.2022 thuộc Trường ĐH Giáo dục, Trường ĐH Y Dược, Trường ĐH Việt Nhật, Trường Quốc tế lần đầu tiên học tập tập trung tại Hòa Lạc.

Thủ tướng Phạm Minh Chính trao tặng 5.000 cây xanh cho sinh viên, học sinh ĐHQGHN và tham gia trồng cây tại Khuôn viên Giảng đường HT2



Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn dự lễ khai giảng năm học 2022 - 2023 của ĐHQGHN tại Hòa Lạc.



Ngày 19/05/2022, nhân dịp kỷ niệm 132 năm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh, cũng là dấu ấn đặc biệt của ĐHQGHN khi toàn bộ Cơ quan chuyển trụ sở chính tới Hòa Lạc. Sự quan tâm, chỉ đạo của lãnh đạo Đảng và Nhà nước, cùng mạng lưới hợp tác chất lượng trong nước và quốc tế cùng quyết tâm của cả tập thể đã giúp mục tiêu xây dựng và phát triển Khu đô thị ĐHQGHN ngày càng vững chắc, là cơ sở để ĐHQGHN thực hiện Chiến lược phát triển từ nay đến năm 2030, tầm nhìn đến 2045.



Bản tin Đại học Quốc gia Hà Nội





1



2



3

1

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm chụp ảnh cùng các đại biểu hai nước Việt Nam - Trung Quốc tại Đại học Thanh Hoa (Trung Quốc), ngày 14/04/2026.

2

Tổng Bí thư Tô Lâm cùng các đồng chí lãnh đạo Đảng và Nhà nước tới thăm quan gian trưng bày của ĐHQGHN tại triển lãm "Những thành tựu nổi bật trong ngành giáo dục và y tế", ngày 16/9/2025.

3

Nhân chuyên thăm chính thức Việt Nam, ngày 02/05/2026, Thủ tướng Nhật Bản Takaichi Sanae đến thăm và phát biểu chính sách tại ĐHQGHN.

Là đại học nghiên cứu đa ngành, đa lĩnh vực, giữ vai trò nòng cốt trong hệ thống giáo dục đại học Việt Nam, ĐHQGHN đã và đang thực hiện sứ mệnh đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, bồi dưỡng nhân tài, nghiên cứu khoa học trình độ cao và tư vấn chính sách phục vụ phát triển đất nước.

Quán triệt tinh thần các nghị quyết lớn của Đảng, ĐHQGHN xác định rõ trách nhiệm chính trị là luôn tiên phong đổi mới sáng tạo nhằm tạo ra các đột phá phát triển. Trên cơ sở đó, ĐHQGHN đã và đang triển khai hệ thống chính sách toàn diện, đồng bộ, có tầm nhìn dài hạn nhằm cụ thể hóa các chủ trương

lớn của Đảng và Nhà nước về phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, hội nhập quốc tế và nâng cao chất lượng giáo dục đại học gắn với nghiên cứu khoa học.

Khu đô thị ĐHQGHN tại Hòa Lạc mở ra không gian phát triển chiến lược, dài hạn cho mô hình đại học tinh hoa. Được định hướng theo mô hình "5 trong 1", Hòa Lạc không chỉ giải quyết bài toán hạ tầng mà còn hướng tới hình thành Technopolis đại học - nơi hội tụ đào tạo, nghiên cứu, đổi mới sáng tạo và kết nối doanh nghiệp, góp phần tạo dựng "cực tri thức" mới cho Thủ đô và đất nước.

